

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхапэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

МАКЪ

№ 38 (22967)

2024-рэ илъэс

ГЪУБДЖ

ГЪЭТХАПЭМ и 5

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ИлофшIахIэжIэ апэ ит

2023-рэ илъэсым
изэфэхьысыжхэмкIэ, мэз
хьызмэтым идэлэжьэнкIэ
Адыгеир Къылэ
федеральнэ шьольырымкIэ
аныхь дэгъоу алытагъ.

Мэзым епхыгъэ лъэныкъо пстэумкIи
ащ къэгъэлъэгъонышлэхэр ышлэгъэх.
Зэфэхьысыжхэ зэхэсыгъоу мы илъэсым
къалэу Ставрополь шыкIуагъэм ар шхъэ-
ихыгъэ кыщашыгъ. Мэзхэр Адыгеим
ичIыопс къэкIопIэ анахь шхъалэхэм
ащыщых. КъФШ-мкIэ республикэр анахь
мэзылэ шьольыр — гектар мин 330-рэ
фэдиз мэху. Мы пчъагъэм шыщэу мэз
хьызмэтым ыIэ илър гектар мин 240-
рэ. Чыгхэр къэухъумэгъэнхэр, япчъагъэ
кыщымыкIэныр, машIом зыкъащымыштэ-
ныр, хэбзэнчъэу пхъэ хамыщыныр —
мыхэм ыкIи нэмыкIхэм гъунэ алыфы-
гъэныр мэз хьызмэтым илофышIэхэм
япшъэрыл. Ар гъэрэкIо зэкIэми анахь
дэгъоу агъэцэкIагъ.

— ГъэрэкIонагъэ елътыгъэмэ,
блэкIыгъэ илъэсым мэзхэм
машIом зыкъызэрациштагъэр
процент 30 фэдизкIэ нахь
макIэ хъугъэ. УФ-м и Прези-
дент унашъо ышIыгъ 2030-рэ
илъэсым нэс мэзхэм ащыхъурэ
лыгъэхэр дэдгъэзыжыпэнхэу.
Арышъ, илъэс къэс ар дгъэца-
кIэзэ ащ тыкыфэкIонэу ты-
фай. АщкIэ лъэшэу ишIуагъэ
кытегъэкIы АР-м и Лышъ-
хъэу КъумпIыл Мурат. Мэз
хьызмэтым имэшIогъэкIосэ
къулыкъу ахъицэ кыфитIун-
щыгъ. Ащ ишIуагъэкIэ Иофы-
шIэхэр нахьыбэу титэнхэ
ыкIи тищыкIагъэхэмкIэ къу-
лыкъур зэтэдгъэпсыхъан тлэ-
кIыгъ. Ащ нэмыкIэу мы лъэны-
къом фэгъэзэгъэ пстэуми зэгу-
рыIоныгъэ тазыфагу илъэу ма-
шIо кызыыхъукIэ тызэкъоу-
цошъ, гымэкIыгъор дэтэгъэ-
зыжы. Джащ фэдэу чыгхэм
япчъагъэ кыщымыкIэным

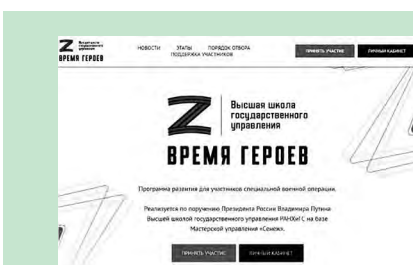

Александр Балабасъ

фэшI мэзым хэкIодыкIырэм фэ-
диз икIэрыкIэу хэтэгъэтIыс-
хъажы. Арышъ, кытфагъэ-
шъошэгъэ нэрытныгъэр
къэдгъэшыпкъэжыным пэе
тилофшIахIэ кыщыдгъэкIэ-
щтэп. НахьышIоу ар зэхэцэ-
гъэным тыдэлэжьэщт, —
къыддэгъошъ АР-м мэзхэмкIэ и
ГъэорышIапIэ ипашъэу Былы-
мышъэ Рэщыдэ.

Мэз хьызмэтыр Iофыгъо шхъалэу
зидэлажьэхэрэм ащыщ чыгыкIэхэм
ягъэхъазырын. ГуцыIэм пэе, блэкIыгъэ
илъэсым чылэпхъэкIэ килограмм мини
5-м нахьыбэ ащ илофышIэхэм къау-
го-ижыгъ. Анахь дэгъухэу ащ килограмм
мини 2-м нахьыбэ къахыщт. Зэрэ-
рахъухъэрэмкIэ, а кIэхэм чыгъэе пIы-
жыым ичыгыкIэ мин 200-рэ дэшхо
шIуцIэу мини 150-рэ къатыщт. Джащ
фэдэу мэзым пхъэ хэзытыгъукIыхэрэм
япчъагъэ процент 60-кIэ гъэрэкIо нахь
макIэ хъугъэ.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
АНЦОКЪО Ирин.

Президентым
кызэригъэнафэу

ИлофшIахIэхэм ягъэхъазырынкIэ сай-
тэу «Лыхъужхэм яуахът» зыфи-
лорэм илофшIэн Урысыем щиблагъ.
Ар егъэжыгъэ зэрэхъуштыр къэралы-
гъом и Президентэу Владимир Путиным
Федеральнэ ЗэлукIэм фигъэхъыгъэ
Джэпсалъэм кыщылуагъ. Джи непэ
хэушхъафыкIыгъэ дзэ операцием
хэлэжыагъэхэр «времягероев.рф» зы-
филорэм хэхъанхъэ, гъэсэныгъэ про-
граммэм хэлэжхэмкIэ зыщатхын
алъэкIыщт. Мыщ фэдэ шIоигъоныгъэ
зилэхэр къэралыгъо, муниципальнэ
ИлофшIапIэхэм пэцэ IэнатIэ ащызыгъэ-
цэкIэн зыпэкIыщтхэу агъэхъазыры-
щтых. ГъэорышIэнымкIэ джырэ шIы-
кIэхэм, екIопIахIэхэм, зэхэт ИлофшIэным
фагъэсэщтых, еж ашхъэкIи хахъо
ашIыным дэлэжьэщтых.

— Къэралыгъо гъэорышIэнымкIэ
апшъэрэ еджапIэу «губернаторхэм
яеджапIэкIэ» заджэхэрэм, зэнэкъокъоу
«Урысыем ипэрытхэр» зыфилорэм яюф-
шIэн зэрэзэхъагъэм «Лыхъужхэм
яуахът» зыфилорэри фэдэщт. Апэрэу
мыщ хэлэжэщтхэм ялэшхъэтетыщтых
правительствэм хэтхэр, Президентым
иадминистрация, министерствэхэм
япашъэхэр, шьольырхэм, ИлофшIапIэ инхэм
япашъэхэр, — кыщылуагъ УФ-м и
Президентэу Владимир Путиным
Федеральнэ ЗэлукIэм фигъэхъыгъэ
Джэпсалъэм.

Программэм хэлэжхэм зыпэкIыщт-
хэр Урысыем ицIыфхэу, апшъэрэ гъэ-
сэныгъэ зилэхэу, цIыфхэр гъэорышIэ-
гъэнхэм фэнэлъасэхэу, хэушхъафыкIы-
гъэ дзэ операцием хэлэжыагъэхэр ыкIи
иветеранхэр. Егъэджэнхэр пэлудзыгъэ
шIыкIэм тетэу рагъэкIокIыщтых. Лъэпкъ
хьызмэтымкIэ ыкIи къэралыгъо къулы-
къумкIэ Урысые академиеу УФ-м и
Президент дэжэ щылэм иплатформэ
ахэр шыкIокIыщтых.

— Программэм ихъатыркIэ ащ хэ-
лажьэхэрэм шIэныгъахIэхэр агъотыщтых
ыкIи мыщ фэдэ ИлофшIэныр афэгъэ-
цэкIэщтмэ заушътыщт. Ащыщ горэм
къэралыгъо гъэорышIэным, сатыум, е
общественнэ ИлофшIэным закъыщигъо-
тынкIи мэху, — къыддэгъошъ фон-
дэу «Хэгъэгум иухъумахIохэр» зы-
филорэм и Адыгэ шьольыр къутамэ
ипашъэ игуадзэу Оксана Литвиновар.

Программэм хэлажьэ зышIоигъохэм
затхынымкIэ мэлъыпфэгъум и 8-м нэс
уахътэ яI. Ащ ыуж зыкъэзыгъэлъэгъуа-
гъэхэм гъэорышIэн сэнатушъыгъэу ахэ-
лтым иушътын аублэщт.

Тарихъым изы Іахъ

АР-м и Лъапкь музей ишагу гъатхәр кызыщыхъгъэ мафэм чыгхатэм игъэтысхъан щаублагъ.

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым, Политехническэ колледжым яклэ-лэегъаджэхэр, яеджаклохэр, музейм щылажьэхэрэр, шэны-гъэлэжьхэр Іофтхъабзэм хэ-лэжьагъэх.

«Черкес чыгхатэхэр — чыгхатэкъэгъэкъыным ианыхъыжыгъэхэм ащы-щых. Адыгэхэр ячІыгу дахэу, кІэракІэу щыты-ным сыдигъокІи кІэ-хъопсыщтыгъэх ыкІи мафэ къэс, лэужхэм зэІнахызэ, яхъопсанІэ кыыздагъэхъуштыгъэ», — кытыщагъэщыгъ му-зейм иІофышІэхэм ягу-щыІэ.

Апэрэ чыгхатэр ильәс 75-кІэ узэкІэбэжымэ музейм щэгъэ-тысхъэгъагъ. Ащыгъым музейм зыдэщытыгъэ чыплэжьэу ура-мэу Первомайскэм тетыгъэм ишагу ар зыдэтыгъэр. Ипашэу Азэмэтэ Минкьутасрэ музейм иІофышІэхэмрэ яшІагъэкІэ Мыекъуапэ игупчэ ит щагушхом, иинагъэкІэ гектарым ехъурэм,

адыгэ чыгхатэ кыдэтэджэ-гъагъ.

Непэ, Лъапкь музейм загъэ-клэжым, ижырэ пхъэшхъэ-мышхъэ адыгэ чыгхатэ шагъэ-тысхъаным иамал щыІэ хъугъэ.

Гъэтысыжхэр кызытыгъэ-хэр адыгэ чыгхатэкъэгъэкІы-нымкІэ шэныгъэ куухэр зыІэкІэ-лэу, МКЪТУ-м и Политехниче-

скэ колледж икІэлэегъаджэу Кьудаикъо Нурет.

Агъэтысхъагъэхэм ащыщыхъомч Іэшлур, мыІэрысэ лъапкь зэфэшхъафитІу, зэе чыгхэр, кавказ хъурмэр, нэужым кы-жыр шагъэтысхъащт.

Сурэтхэр: АР-м и Лъапкь музей.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыплэ зыгъэлорышІэжыным ехыІлагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхыгъ

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2024-рә ильәсым мэзаем и 20-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыплэ зыгъэлорышІэжыным ехыІлагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшІыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу «Чыплэ зыгъэлорышІэжыным ехыІлагъ» зыфилорэ N 294-р зытетэу 2005-рә ильәсым гъэтхәпэм и 31-м кыдэкІыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэу-цугъэ зэхәугъыагъэхэр), 2005, N 3, 7; 2006, N 7; 2007, N 3, 7; 2008, N 4; 2009, N 4; 2010, N 2, 5, 8, 12; 2011, N 8, 12; 2012, N 4, 6, 12; 2013, N 4, 7, 12; 2014, N 10; 2016, N 2, 8; 2017, N 5, 11, 12; 2019, N 4, 12; 2021, N 2, 6, 8; 2023, N 8, 12) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшІыгъэн-хэу:

1) я 13-рэ статья иа 1-рә Іахъ иа 28-рә пункт мыщ фэдэ гушыІэхэр хэгъэхъогъэнхэу: «рекреа-

ционнэ гухәлхэм апае псыкъэкІуапІэхэр зэра-гъэфедэштхэмкІэ шапхъэу щыІэхэр кыдәлтытэ-гъэнхэу»;

2) я 14-рэ статья иа 1-рә Іахъ иа 36-рә пункт мыщ фэдэ гушыІэхэр хэгъэхъогъэнхэу: «рекреа-ционнэ гухәлхэм апае псыкъэкІуапІэхэр зэра-гъэфедэштхэмкІэ шапхъэу щыІэхэр кыдәлтытэ-гъэнхэу».

Я 2-рә статья. Мы Законым кІуачІэ илэ зыхъурэр

Официальнэу кызыхаутырэ мафэм кышы-у-благъэу мы Законым кІуачІэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПЫЛ Мурат

кь. Мыекъуапэ, мэзаем и 27-рә, 2023-рә ильәс N 307

АР-м и Лышхъэу и Указ

Адыгэ Республикэм икъэралыгъо тынхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехыІлагъ

Адыгэ Республикэм ыпашхъэ гъэхъэгъэ ин дэдэхэр зэрэ-щырилэхэм пае медалэу «Адыгеим и Щытхъузехъ» зыфилорэр **Шестопалова Ларисэ Владилен ыпхъум** — гъэсэныгъэ зыщарагъэгъотырэ муниципальнэ бюджет учреждениеу «Гу-рыт еджапІэу N 5-р» зыфилорэ Тэхъутэмыкьое районымкІэ псэупІэу Яблоновскэм дэтым ипашэ фэгъэшъошэгъэнхэу.

Псауныгъэм икъэхъумэнкІэ гъэхъагъэу ялэхэм апае Адыгэ Республикэм ищытхъуцІэхэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

«Адыгэ Республикэм изаслуженнэ врач» зыфилорэр:

Бабенко Ларисэ Николай ыпхъум — Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэхъумэнкІэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Тэхъутэмыкьое район гупчэ сымэджэщыр» зыфилорэм иврач-педиатр;

Лыхъэсэ Фатимэ Малыч ыпхъум — Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэхъумэнкІэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэкъалэ дэт сымэджэщэу К. М. Батмэным ыцІэкІэ щы-тым» иврач шхъаІ;

«Адыгэ Республикэм псауныгъэм икъэхъумэнкІэ иза-служеннэ ІофышІ» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

Аджыгырые Зухрэ Амиркъан ыпхъум — Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэм икъэхъумэнкІэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Медицинэ ІэпыІэгъу псынІэкІэ ыкІи тхъа-мы-кІагъо кызызхъулагъэхэм якъэгъэнэжынкІэ Адыгэ республикэ гупчэр» зыфилорэм имедицинэ сестра;

Зиброва Светлана Александр ыпхъум — Адыгэ Рес-публикэм псауныгъэм икъэхъумэнкІэ икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ республикэ кІэлэцІыкІу клиническэ сымэджэщыр» зыфилорэм анестезиологиимкІэ ыкІи реани-мациимкІэ имедицинэ сестра-анестезист.

ЕІолІэнчъэу ыкІи шІагъэ кытэу ипшъэрылхэр зэригъэ-цакІэхэрэм пае щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм изаслу-женнэ къэралыгъо граждән кьулыкьушІ» зыфилорэр **КІэ-дыкІое Руслъан Валерий ыкьом** — Адыгэ РеспубликэмкІэ чыплэ зыгъэлорышІэжыным икьулыкьухэм адәлэжьэгъэным фэгъэзэгъэ Комитетым итхъаматэ фэгъэшъошэгъэнхэу.

«Адыгэ Республикэм изаслуженнэ муниципальнэ кьу-лыкьушІ» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

Василенко Еленэ Михаил ыпхъум — муниципальнэ об-разованиеу «Джәджә районым» иадминистрации иІофхэм ягъэзекІон фэгъэзагъ;

Гусэрыкьо Пшымаф Аслъанчэрые ыкьом — муниципальнэ образованиеу «Тэхъутэмыкьое районым иадмини-страция цыфхэм якъэхъумэнкІэ ыкІи ошІә-дәмышІагъэ зыхәлэ иІофхэмкІэ иотдел ипашэ;

Любенко Еленэ Иван ыпхъум — муниципальнэ образо-ваниеу «Красногвардейскэ районым» иадминистрации фи-нансхэм ягъэзекІонкІэ ибухгалтер шхъаІ, бюджетыр гъэ-цәкІагъэ зэрэхъурэм лыпллэрэ отделим ипашэ;

Стрикачева Римэ Исмет ыпхъум — муниципальнэ об-разованиеу «Шәуджән районым» иадминистрации бюджетыр гъэцәкІагъэ зэрэхъурэм лыпллэгъэнымкІэ иотдел ипашэ.

Журналистикэм ыльэныкьокІэ гъэхъагъэу ялэхэм апае Адыгэ Республикэм ищытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм иза-служеннэ журналист» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

Бородинэ Наталье Владимир ыпхъум — Адыгэ Рес-публикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ телевидением» къэбархэмкІэ ыкІи тематическэ программә-хэмкІэ иотдел ипашэ;

Врубель Валерие Юрий ыпхъум — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Республикэ гъэзетэу «Советскэ Адыгеим» иредакция» зыфилорэм иобозреватель.

Промышленностым ыльэныкьокІэ гъэхъагъэу илэхэм апае щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм промышленностымкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфилорэр **Иныхъу Светланаэ Мадинаэ ыпхъум** — зәлухыгъэ Іахъзәхәлэ обществәу щә заводәу «Джәджәм» илаборант фэгъэшъошэгъэнхэу.

ПсәолъэшІыным ыльэныкьокІэ гъэхъагъэу ялэхэм апае щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псәолъэшІ» зыфилорэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

БжәшІо Мурат Анис ыкьом — Іахъзәхәлэ обществәу «Гъогу-псәолъэшІ гъәлорышІапІэу N 3-р» зыфилорэм иІофышІ;

Зезэрэхъэ Азамат Нурбый ыкьом — архитектурәмрә кьәлэгъәпсынымрәкІэ Адыгэ Республикэм и Комитет итхъа-мат;

Тыгъужь Азмәт Шумаф ыкьом — пшәэдәкІыжъәу ыхы-рәмкІэ гьунәпкьә гъәнәфагъэ зилә обществәу «ПсәолъэшІ-мон-таж гъәлорышІапІэу 2-м» ивәдител.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу КЪУМПЫЛ Мурат кь. Мыекъуапэ, мэзаем и 28-рә, 2024-рә ильәс N 25

Язэдэлэжьэныгъэ агъэпытэшт

Адыгеим транспорт инфраструктурэм хэъыныгъэ щегъэшыгъэнымкӀэ анахъ зигъо лӀофыгъохэм ахэр атегушылагъэх. Джащ фэдэу республикэм гъогу лъэныкъомкӀэ игъэхъагъэхэм ягугъу ашыгъ. Лъэпкъ проектэу «Шынэгъончъэ ыкӀи шӀэпхъэшлӀхэм адиштэрэ гъогухэр» зыфилорэм ипхырыщынкӀэ 2023-рэ илэсым икӀэуэххэм нафэ къашыгъ шӀолъырым гъэхъэгъэ инхэр зеришлыгъэхэр ыкӀи Адыгэ Республикэм ащ пае диплом къыфагъэшошагъ.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэх ФедерациемкӀэ Советым и Комитетэу экономикэ политикэм фэгъэзагъэм и Тхаматэ игуадзэу Хьопсэрыкъо Мурат, Росавтодорым ипащэ игуадзэу Игорь Костюченкэр, лъэпкъ проектым хэъыныгъэ егъэшыгъэнымкӀэ ыкӀи гъэцӀкӀэгъэнымкӀэ ведомствэм и ГъэорышлӀпӀэ ипащэу Радик Фаразутдиновыр, АР-м псӀолъэшлынымкӀэ, транспортимкӀэ, унэ-коммунальнэ ыкӀи гъогу хъызмэтымкӀэ иминистрэу Валерий Картамышевыр, Адыгеяавтодорым ипащэу Алексей Корешкиновыр. Шуагъэ къытэу язэдэлэжьэныгъэ зэрэлъыкӀуатэрэм пае Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат, республикэм илофшлӀэхуэ проектым ипхырыщын хэлэжьэхэрэм зерафэразэр Роман Новиковым къылуагъ. Урысые Федерацием ишӀолъыр игъогу-транспорт комплекс гъэхъагъэ хэлэу ипшӀэрылхэр зэригъэцӀкӀэхэрэм ахэм ялахышхо хэлъ.

«Шхъафэу хэзгъэунэфыкӀынэу сыфай гъогузекӀоным ищынэгъончъагъэ нахъ зыкӀыӀэтынм пае лъэныкъуитлӀуми тиофшлӀэн нахъ дэгъоу дгъэцӀкӀэным тыналэ зэрэтедгъэтырэр. 2023-рэ илэсым икӀэуэххэми ар къагъэшъыпкъэжы. 2022-рэ илэсым егъэпшагъэмэ, федеральнэ гъогухэм ошлӀ-дэмышлагъэ зыхэлъ тхъамыкӀагъоу къатехъухъэхэрэр процент 21,6-кӀэ,

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Муратрэ Федеральнэ гъогу агентствэм ипащэу Роман Новиковымрэ Москва зӀукӀэгъу щызэдырлагъ.

шӀобж хэзыхыгъэхэр процент 13,8-кӀэ нахъ макӀэ хъугъэх. ТапӀкӀи лӀофхэм язытет ащ нахы нахъ дэгъу зэрэтышлӀуштым сицыхъэ телъ. АщкӀэ ищыкӀэгъэ амалхэр зекӀэ шыӀэх», — **къылуагъ Росавтодорым ипащэу.**

ЗӀукӀэгъум илэсхъан республикэм и Лышхъэ Росавтодорым ипащэ зэрэфэразэр къылуагъ гъогухэм япхыгъэ лӀофхэр джыри нахышлӀоу зэшлӀохыгъэнхэмкӀэ хэгъэгум и Президентэу Владимир Путиным къыгъэуцугъэ пшӀэрылхэр республикэм щыгъэцӀкӀагъэ хуьнхэмкӀэ ишлӀагъэ къызэригъа-клорэм пае.

«Инфраструктурэм илофгыгъохэм язэшлӀохын лъэшэу тыналэ тетэгъэты. Хэгъэгум ипащэхэм лӀэпылӀэгъоу къытатырэм ишлӀагъкӀэ Адыгеим игъогу хъызмэт хэъыныгъэ ешы. 2020-рэ илэсым къыщегъэжьагъэу лъэпкъ проектэу «Шынэгъончъэ ыкӀи шӀэпхъэшлӀхэм адиштэрэ гъогу-

хэр» зыфилорэм къыдилытэхэрэм ташхъадэкӀы. Ащ ишлӀагъэ къэкӀо ыкӀи амал къытеты транспорт инфраструктурэм ихэъыныгъэ епхыгъэ лӀофшлӀэнхэм зыдгъэушӀомбгъунэу. Илэсэу икӀыгъэм республикэ мэхъанэ зилэ автомобиль гъогу километри 100-м нэс дгъэцӀкӀэжыгъ. Джы непэ 2025-рэ илэсымкӀэ планым игъэцӀкӀэн тыдэлажъ. Ащ даклоу технологикӀэхэр игъэкӀотыгъэу къы-зфэтэгъэфедэх, джырэ лъэхъаным диштэрэ псӀолъапхъэхэр тэгъэфедэх гъогухэм яшлӀыкӀэ».

— **къылуагъ Къумпыл Мурат.** Лъэпкъ проектэу «Шынэгъончъэ ыкӀи шӀэпхъэшлӀхэм адиштэрэ гъогухэр» зыфилорэм къыдыхэлъытагъэу мы илэсым гъогу километрэ 50 фэдиз агъэцӀкӀэжыгъ. А лӀофшлӀэным сомэ миллион 923-рэ фэдиз пӀухъащт, ащ щыщэу федеральнэ бюджетым икӀэуапӀэхэм къахагъэкӀыштыр сомэ миллион

769-рэ. ГушыӀэм пае, Мыекъопэ районымкӀэ псӀэупӀэу Тульскэм еклӀолӀэрэ гъогу щыц километри 7,2-рэ фэдиз агъэцӀкӀэжыгъ.

Адыгеим и Лышхъэ къызэригъэцӀкӀэгъэжыгъэмкӀэ, мы аужырэ илэс заулэм Урысыем транспортимкӀэ и Министерствэрэ Федеральнэ гъогу агентствэмрэ ялӀэпылӀэгъу хэлэу гъогу проект инитыл зэшлӀохыгъэ хуьгъэ: автомобиль гъогу «Инэм — БжыхъэкӀокӀэр» зыфилорэм дэжъ зэхэкӀыпӀэ цагъэпсыгъ, къалэу Мыекъуапэ къышызыухъэрэ гъогу иятӀонэрэ чэзыу ашыгъах.

Къумпыл Мурат къызэрилуагъэмкӀэ, зекӀохэм япчъагъэ нахыбз зэрэхурэм къыхэкӀэу гъогу инфраструктурэм ишлӀын мэхъанэу илӀэми нахъ хэхъо. ЗыгъэпсэфыпӀэ чыпӀэу «Лэгъонакъ» загъэпсыкӀэ, ахэм етлани нахъ къахэхъошт. Илэсэу икӀыгъэм «Дахъо — Лэ-

гъонакъ» зыфилорэ гъогу лахъыр агъэцӀкӀэжыгъ, гъогу «ГъозэрыпӀэ — Лэгъонакъ» ишлӀын макӀо. Ахэм яшлӀогъэхо къэкӀошт зекӀо къахлӀохэрэм чыпӀэ гъэшлӀэгъонхэр зэрагъэ-лъэгъунхэмкӀэ.

«Экономикэм ихэъыныгъэкли, инвестициехэр нахыбз хуьнхэмкӀи гъогухэм япхыгъэ лӀоф-тхъабзэхэр зэрифэшъуашэу гъэцӀкӀэгъэнхэм АдыгеимкӀэ мэхъанэшхо и. ГъогулӀэхэр шыгъэнхэм ыкӀи агъэцӀкӀэжыгъэ автомобиль гъогухэм нахъ ахэгъэхъогъэным мэхъанэ гъэнэфагъэ ялэу щыт. Хы ШлуцӀэ лушӀом ыкӀи къушхъэм алъэ-ныкъокӀэ транспорт бэу зэры-клорэ гъогухэм нахъ макӀэу машинэхэр атетыхъ хуьшт. Ащ даклоу къыхэгъэщыгъэн фае автомобиль гъогухэр зыдгъэ-зэгъэ лъэныкъохэм фӀэло-фа-шлӀэхэм япхыгъэ псӀэуалӀэхэр нахыбз ащышлыгъэнхэ зэрэ-фаер». — **къылуагъ АР-м и Лышхъэ.**

Росавтодорым къызэреща-луагъэмкӀэ, 2024 — 2028-рэ илэсхэм республикэм иавто-мобиль гъогухэм къахэфэрэ федеральнэ мэхъанэ зилэ гъогухэм ащыщэу «Краснодар — Верхнебаканскэр» зыфилорэм изы лахъэу километрэ 13 фэдиз хуьрэр зэтырагъэпсыхъажышты. ПсӀолъэшлӀ-монтаж лӀофшлӀэнхэм ягъэцӀкӀэнкӀэ къэралыгъо зэзэгъыныгъэхэр зэдашыгъэх. Мы лъэхъаным ищыкӀэгъэ ухъазы-рын лӀофшлӀэбзэхэр зекӀэ зэшлӀохыгъэ зэрэхуьштхэм аналэ тырагъэты. 2027-рэ илэсым ыкӀэм нэс лӀофыгъоу мы лъэ-ныкъомкӀэ рахъухъагъэхэр зэшлӀахыштых.

ИкӀэухым республикэ ыкӀи чыпӀэ мэхъанэ зилэ автомобиль гъогухэу зэдагъэфедэхэрэм япхыгъэ лӀофшлӀэнхэр зэшлӀохы-гъэнхэр къыдзэпылӀтэрэ зэзэгъыныгъэ тедзэ зэдашыгъ.

**АР-м и Лышхъэ
ипресс-къулыкӀу**

Лъэпкъ культурэр агъэлъэгъуагъ

Адыгэ культурэм ифестиваль Тэхъутэмыкъое районым щыкӀуагъ, ар загъэпсыгъэр илэси 100 зэрэхурэм фагъэхъыгъ.

Хабзэ зэрэхуьгъэу, щӀпӀэ зэхэтэу «Мега Адыгея» зыфилорэм ар щызэхашэ ыкӀи цыфхэр зэжэхэрэ хуьгъэ-шлагъэхэм ясатыр хэуцагъ. СыдигъокӀи лӀофшлӀэбзэм ипрограммэ зэхэцӀахлӀохэм гъэшлӀэгъонэу агъэпсы. Мызэгъэгуми ар агъэцӀкӀагъ. Адыгэ лъэпкъ культурэм идунай дахэ ипчъэхэр ащ цыфхэм къафы-зӀэуихыгъ. Лъэпкъ лӀэшлагъэхэмрэ адыгэ шӀуашэхэмрэ якъэлъэгъонхэм зэпымыоу фестивалыр зыкӀогъэ мэфэ реным лӀоф ашлагъ. ЛӀэпчысэхэм, шӀуашэхэм ямы-закъоу ахэр зыгъэхъазыргъэхэм хъахлӀэхэр нӀуасэ ыкӀи гушыӀэгъу афэхуьгъэх, ясэнэхъат ишӀэф цыкӀлӀухэмэ зацагъэгъозэн алъэ-

кӀыгъ. Декоративнэ-прикладной, художественнэ искусствэм, адыгэ шӀуашэхэм ядын дэлэжьэрэ лӀэп-ласэхэр лъэпкъ мэхъанэ зилэ лӀофшлӀэбзэу республикэм щызэхэцӀэхэрэм ренэу аку итых. Ахэм тыгъосэрэр непэрэм къыхащэ-жы, лӀэужыкӀэхэм арагъэшлӀэжы. Джащ фэдэу мэфэ реным къыкӀоцӀ сабыхэм апае чыпӀэ шхъафхэр лӀэжьагъэх, егъэдженхэр афыщызэхашагъэх. А пстӀумэ адаклоу адыгэ мэкъамэр тыди шыгъ, къэшъуагъэх, Адыгеим итворческэ купхэр щызэблӀэхэ-зэ цыфхэр агъэчэфыгъэх. Адыгэ пшынаохэм якъэгъэлъэгъон лӀоф-тхъабзэм ихуьгъэ-шлӀэгъэ шхъа-лэ хуьгъэ. Ахэр купэу зэхэтхэу пшынаохэр агъэжынычхэзэ щӀпӀэм къырыкӀуагъэх.

— **КӀэлэцӀыкӀлӀухэмэ сэри мэфэкӀым тигъэгъушлӀагъ.** Анахъэу тыгу рихыгъэр мастер-классхэр ары. Тэ тизакъоп, бэхэр ягуапэу фестивалым хэлэжьагъэх. Зэхэ-

щакӀохэр лӀофшлӀэбзэм игъэхъа-зырын дэгъоу дэлэжьагъэх, зэ-рифэшъуашэу рагъэкӀокӀыгъ, — **къыддэгъошагъ адыгэ культурэм ифестиваль щыӀэгъэ Къэлэкъу-тэкъо Бэллэ.**

Адыгэ оредылохэм язэхэт концерт мэфэкӀым кӀэуэх дахэ фэхуьгъ.

Лъэпкъ культурэм игъэпытэн-кӀэ, икӀэуэхуьмэнкӀэ ыкӀи хахъо егъэшлыгъэнымкӀэ мыщ фэдэ лӀофшлӀэбзэхэм мэхъанэшхо я. Ащ иамалкӀэ къытӀкӀэхуьхэрэ ныбжьыкӀэхэр тятэжэ пӀашӀэхэм ягушхъэлэжьыгъэ кӀэн баеу къыднэсыжыгъэм хэцагъэ мэхуьх, лъэпкъым ыугъоигъэ шэн-хэбзэ дахэхэм шхъэкӀафэ, осэ икӀу афашлыным фапӀлӀх, лъэпкъ зэфэшхъафхэр адыгэ культурэм нӀуасэ фашлӀх. Адыгеим имыза-къоу тигъунэгъу Пшызэ шӀолъыр щыпсӀэхурэрэ гъэ къэс Адыгэ культурэм ифестиваль къекӀуа-лӀэх. ШӀолъыритлӀум азыфагу зэ-ныбджэгъуныгъэрэ зэгурыӀоны-гъэрэ илӀыным ар фэлажъэ.

**АНЦОКЪО
Ирин.**

Къэлэкъутэкъо Бэллэ

Нэкимазэр къэблагъэ

Былшымэнхэм агьэльэлэрэ Нэклмэээ мазэр зэредгьяжэрэм фэшл сышъуфэгүшю!

**ГукIэгъушхо зыхэлъ Алахьталэм
ыцIэкIэ зыкышъуфэсэгъазэ!**

*Адыгеним ыкIу Пийызэ шьолгыр ащыпсэурэ быслъымэнхэм я
ДиндэлэжбанIэ ыцIэкIэ мэээ лъанIэу Рэмзаныр зэредгъажьэрэм-
кIэ быслъымэнхэм зэкIэми сафэгъушIо!
НэкIмэзэр быслъымэнэу дунаим тетхэм ямэээ лъанI. Ар шIушIэ-
ным, нэкIым, тхьэлтIэум фэгъэхьыгъ, псэмрэ гунысэмрэ егъэ-
къабзэ. Алахь Закъом селътIу мы мэээ лъанIэм Алахьым икIоу*

*тыфэИорышІэнымкІэ къарыурэ амалрэ къытитынэу, къабыл
тфишІынэу.*

Сыгу кызыдедэу быслымэнхэм – тжюоихэм, тиыпхьухэм сафэлыа-
Io Нэклмэээ льянIэм хъярэу, бэрэчэтэу хэлгыр кьалыггьэIэсынэу,
псауныггэ, насып ыкIи мамырныггэ кьаритынэу, дунаимкIи ахгьрэ-
тымкIи шIу кьафишIэнэу Алахьым ирэээныггэ кьытлыггьэIэс!

Адыгеим ыкІи Пшызэ шьольыр ащыпсзурэ быслъымэнхэм
ямуфтиев КЪЭРДЭНЭ Аскэрбий.

Быслымэнэу дунаим тетхэм агьэлъэплэрэ Рэмэзан мазэр къэблагъэ. Быслымэнхэм ямэфэпчыкълэ ябгъонэрэ мазэу ар щыт. Нэклмзэ мазэм икыхьагъу мэзаклэр къызщылъагъорэм тэфэн фæе.

Къурланыр къызылхыгъэ маз

Мазэм кыкцол быстымэн
 дыныр зылэжыхэрэм нэклир
 алыгын фæе, шхэхэ, псы ешъо-
 хэ хууштхэп. Нэклимээ мазэм
 икыхагыштыр мэфэ 29 – 30-
 рэ. А уахтэм шлоу, псапэу
 цыфым ышлээр мэбагы.

Нәкімазәм епхыгъэ шапхъэхэм, ахэр бысылыменхэм зэрагъэцкӀэн фаем тацигъэгъозагъ Мыекъопэ мэщытым илмамэу ШхъхӀэлэхъо Ибрахым.

Ибрахимым кызырылуугаэмклэ,
мы мазэр ары Кьурлан лъаплэр
кызыхыгъэр, быслъымэнхэми
нэклър зыщырагъажьэрэр. Ащ
фэгъэхыгыгъэ Кьурланым мы-
руштзэу ит: «Кьурланыр кызыз-
ыхыгъэ Нэклмазэр цыфхэмклэ
гъуазэу, гъогу дэгъури дэири
зэхэфыгъэ хъугъэу шытышъ, а
мазэр зытефэрэм ерэнэк!...»
Кьурлан:2:185.

Нэкiыр Ислъам диним ипкъэ-
уитфымэ зэу ащыщ. Ар зышлэшъ
мышхоу щэч зыгу кыхьхэрэм,
умынэкiыми хъунэу зылорэм
гунахьышхо егыхьэх. Алахатлэм
цiыф пстэуми некiыр къаты-
рильхагъ. Тхьэм кыыригъэхыгъэ
Къурланым унэкiын зэрэфаер
кыгъэнафэу iэятхэр итых. Ала-
хым мырзэуцтэу Къурланымкiэ
зыкытфегъазэ: «О, шлэшъхуны-
гъэ зилэхэр! Шъуапэкiэ цiыфхэм
зэрательыгъэм фэдэу некiыр
шъори шъуэтл. Шъуитхъащына-
гъо нахь хэхъонкiи хъун...»
Къурлан:2:183.

Алахыталэм ылуагъэу Пегъымбарым мырзүштэу цыфхэм къалыгъэлэсыжыгъ: «НэкIмазэр сэсый, псапэр сэры къязытыштыр». Сыд фэдэрэ Iофышлю

Алахыым цыфым кыфигъэшъ-
шагъэм, нэклым нэмыкырэм,
псапзу кыкылаклорэр гъэнфа-
гъу шыт. Зы псапэр фэдишлэу
фегъэбагъо, фэдэ шыблым
негъэсы. Нэклмазэм псапзу
кыкылаклорэр Тхъэм зыфаем
фэдизу кырытыжыкыт. Арэу-
штэу зыкышытыр Алахыым
нэкыр шлу елъэгъу, егъэлаплэ.
Нэкыр зылыгым ишыпкагъэ,
ыгу илъ къэбзэныгэр къегъэ-
лагъо.

Нэкімазэм нахь мэзэ лъаплэ

НэКІмазэм бэ хэлъыр: иИиман мэпытэ, зекЮокЮэ дэйхэм заще-
дзые, Іэпкъ-льэпкъыр егъэрэхъаты, цЫфхэр зэкъотынхэм,
шЮу зэрэлъэгъунхэм, гукЮэгъу къахэфэным фегъасэх.

илъэсым хэтэп. Ащ быслъымэн-хэр нахъ зэпэблагъэ, зэфэгумэ-кыжъ ешы. Нэкыр къаймэт мафэм цыфыр фэгущыӀэ, шы-хъат фэхъу. Ащ елъытыгъэу Пегъымбарым ыуагъ: «Нэкымрэ Къуыранымрэ цыфырм фэгущы-лӀх. шыхъат фэхъух».

Нэгдүгээр шалбарал

Нәкімазэм социальнэ мэхэнэшхо иі. Мы мазэм гыт зиэхэм агу фаныкорэ цыфхэм нахь афызелухыгэз мэхьу. Нэмыклхэм гуклэгэ афэлшыным, тхьамыклэм уалыплэным, уилэмэ, зимылэм ептыным, уимылэмэ, гушылэ дахэ нэмылэми апэгъошыным Нәкімазэм уфегьасэ. Нәкімазэм быслызмэным нәкі зылыгхэр ыгэз-

шхэнхэр, пчыхьэрэ хигъэлэжын-
хэр псапэ. Нэклым былсьымэ-
ныр щэлагъэм, нэмыкхэм
афигъэгъуным, афигъэклотэным,
мыгубжыным, ыбзэгу фэсакъы-
ным афегъасэ.

Мы мэээ льяплэм Тхьэм гунахьхэр афегьэгьгу, псапэри афегьэбагьо. Алахьталэр цыфым имэлэклаллэ шыкларэклэ арэп нэклыр ащ кьызфытырильхьагьэр, ар гьогу зафэ теуцонным, хьярэу мы мафэм хэлхьэр кьыллылэсынххэм пае нахь.

Цыфым ипсауныгэкэлэ, идунэтетыклэ федэ фэхьунэу Нэклимазэм бэ хэлъыр: илиман мэпытэ, зеклоклэ дэйхэм защедзые, лэпкъ-лэпкъыыр егьэрэхьаты, цыфхэр зэкьотынхэм, шу зэрэ-лэгьунхэм, гуклэгьу кьахэфэ-ным фегьасэх.

Нэгдүгээр шаг

Пчэдыжь нэмазым ебгъэжъ-
нышь, тыгъэр кьохъэфэ уинэкI
зыкьутэцтхэм защыбдзыеныр
ары нэкIыр. Угу илгыри пшIэрэ-
ри зедиштэу, Алахьым уфэрэзэу
ушытын фæе.

Мы мазэм сэдакъэ птыныр,
Къурланым уеджэныр, фарз
нэмазым иуахътэхэр блэмыгъэ-
клынхэр, тэрауихь нэмазыр
чэшырэ пшыныр псэпэшху

цыт. Пегьымбар Мухьамэдым кылуагъ: «Алахьым шлошъху-ныгъэ фашлэу, ипсагэ цыгугъхэу Рэмэзан мазэм нэмаз зышлы-гъэхэм Алахьым ахэм ягунахэ шлагъэхэр афигьэгъушт».

Нәкімээз мазем сэрәш пшы-
ныр дэгъу. Сэрәшым кыкпырэр
ар шынэу нәкі зылыгыштхэм
пчэдъж нэмазым иуахтэ кы-
мыхыагъэу ашхырэр ары. Сэ-
рашым нәкі зылыгыыхэм клуачлэ
кыареты, нәкпыр псынклэ кыа-
фешы. Пегыымбар Мухьамэдым

кыылааг: «Сэраш шъушы, ац бэрэчэт хэль. Цыфым сэраш ымышыгыэмэ, инэкл кьутагэ хьурэп. Зыгорэклэ цыфым шыгъушэу псы ешъуагэмэ, шахгэмэ ац инэкл ыкьутэрэл. Ар Алахьым ыгъэшхаг, псы ригъэшъуаг. Нэклмазэм кьыклоцл цыфым дыуах ышыныр, Алахьым зыфаемклэ елъэлуныр дэгъу. Алахьталэм кыылааг: «О Пегъымбар, сипшылхэр кьысклэупчлэхэмэ сэ апэблагъэу сыщыл, кьысэльүхэмэ кьызэрэсэлъэлүгъэхэр афэсэслэ». Кьурлан: 186.

Нэжыгынэу зытефэрэр

— Акъыл балигъ хъугъэхэ,

гурьтымклэ зыныбж ыльэс 15
икъугъэ хэтрэ бэслымэни
нэкыр ылыгынэу тэфэ. Тхэм
ар зытырилэтыкыгъэхэр бзыль-
фыгъэ зепкъаджэхэр, быдз
езыгъашьохэрэр (ежым ыкы
сабым къхоонэу мэщынэмэ)
сымаджэхэр, гьогу тетхэр ары,
ау ахэми ыужыклэ а мафэхэр
апыныжьын фай. Нэж-луж-
эхэми, хэужыныхьгъэ уз зы-
лэхэми анэклынэу атэфэрэп.
Ханэгъэ мэфэ пчыггэм фэдиз-
клэ гьот маклэ зилэ зы нэбгырэ
ахэм агъэххэн фае. Сымаджэу
ащ тэфэрэм е гьогум тетым ащ
фэдиз мэфэ пчыгъэ ыужыклэ
ерэнэклыжь. Шьо НэкIмазэр
псынклэ кышъуфишыным
Алахьыр фай нахь кын шьуй-
гъэлыгъунэу фаеп.Къурлан:
2.185.

НэКІым
кьыхэбгъахьэ
мышъущтхэр

Пчэдыж нэмазым кышцегъ-
жагъзу тыгъэр кьохъэфэ шхэхэ,
псы, лэзгъу уц ешъохэ, зэшъхъ-
гъусэхэр зэгъахъэхэ, хъуанэхэ,
убэхэ, пцлы аусы, ажэ кьы-
дахъэрэр ало, яягъэ цыфым
арэгъэклы хьуцтэп. Нэклым
ипсэпагъэ зыгъэклодырэмэ ахэр
ащышых. Пегъымбарым кьы-
луагъ: «Цыф зынэкырэм пцлы
ыусмэ, зеклоклэ дэйхэр ышлы-
хэмэ ащ фэдэ цыфым инэкI
Алахьталэр фэныкьоп».

КИАРЭ Фатим.

ЯГЪУМЭ Марыет:

«Гуклэгъур, гугфэбагъэр зэхашлэн фæе»

Зипсауныгъэ амалхэр зэрэзэщыкыуагъэхэм кыхэкыкыкэ зышхъэ зымыгыжышхурэ ныбжэ зилэхэр ыкыи клэлэцыкыу сэкъатхэр зычлэс унэ-интернатэу Адэмые дэтым «Адыгэмак» шылагъ. Ащ ипашцэу Ягумэ Марыет ялофшлэн зэрэзэхэцагъэр кытфилотагъ.

нэплэгъу идгэкырэп, ащ фэгъэзэгъэ кыуыкыуэхэм ренэу макъэ ятэгъэу, — кыуагъ Ягумэ Марыет.

Интернатым лоф шызышлэхэрэм ялофшлэн гуетыныгъэ фырялэу, шытху хэлэу зэрагъэцкыкыкы фэшл ахэм ащыщхэм урысые, республикэ шытхуцлэхэр къафагъэшхошагъэх, лофэу ашлэрэмкыи зэпхыгъэ министрствэм ищытху ыкыи ирзэныгъэ тхыльхэр къаратыгъэх. Джащ фэдэу мыхэр еджако клохэзэ яшлэныгъэхэм ахагъахы, зэнэ-кыокыу зэфэшхыафхэм теклоныгъэхэр къащыдахы.

Зэрифэшхуашэу зэтэгъэпсыхыагъ

Аужырэ илэсхэм Адэмые унэ-интернатым хэхъоныгъэшхуэр ышлыгъэх. Клэлэцыкыуэхэм атегъэпсыхыагъэу къатитлоу зэтэт унэ кыпашыхыагъ, ар нэбгырэ 40-мэ ателытагъ. Мыщ джэгуплэ унэ, тренажер зал, парикмахерскэ, нэмыкыхэри хэтых. Икыгъэ илэсыр пштэмэ, интернатым ишагу клоцл игъэклотыгъэу зэтырагъэпсыхыагъ.

Джащ фэдэу пщэрыхыаплэм, гъэфэбаплэм, гъэтлылпылэм ачлэт оборудованиехэр зэкыи зэблахыунхэ альэкыгъ.

Социальнэ программэхэр ыкыи проектхэр

Къэралыгъо проектэу «Плэпэ гъэнэфагъэ имылау альпылпэгъэныр» зыфилорэм кыдыхэлытагъэу, Адэмые унэ-интернатым социальнэ программми 10-м еху шыпхыращы.

— Ныбжэ зилэхэми, клэлэцыкыуэхэми ящылэклэ-псэуклэ нахышлу шыгъэным фэлорышлэрэ социальнэ программми 10-м ехуэу пхырытщыхэрэм ащыцэу 3-р лэпэлэсэныгъэмкыи зэхожьыгъэным иплатформэу «Смартэка» зыфилорэм хагъэхыагъэх, — кыуатэ интернатым ипашцэ. — Проектхэм ащыщхэм ягугъу къэтшын: «Забота о пожилых», «Я хочу я смогу», «Счастье — это быть услышанным» зыфилохэрэр, нэмыкыхэри. Палиативнэ сымаджэу альытэрэ сабий нэбгыриллэ тил, ахэм уалыплъэнымкыи ищылэгъэ пстэури тлэкълэ.

Сыд фэдэрэ уз хылтэ илэми, сабым лоф зэрэдашлэрэр, шлу зэралэгъурэр, фэбагъэ хэлэу кызырэфыщытхэр зызэхышлэкы, ар лэзэгъушхо фэху. Джащ фэдэу гугфэбагъэ, гуклэгъу, шэбагъэ зыхэлэ социальнэ лофышлэхэр унэ-интернатхэм алутхэ зыхуыкы, сымаджэхэм, сэкъатныгъэ зилэхэм ящылэныгъэ къафэпсынклэшт.

ИШЫНЭ Сусан.

Сурэтхэр: Ишынэ Аспан.

Унэ-интернатэу тызчлэхыагъэр голоу, къабзэу зэлухыгъ, лэмэ-псымэхэмкыи зэтэгъэпсыхыагъ. Ныбжэ зилэхэр мы унэм кыи-члэмыфэхэзэ, зэкъоныгъэ чыи-лэм, дыджым, ныбжым кыи-зыхыгъэу узхэм якъэклошт уахтэ ишынагъо зэхашлагъ. Ащ ишыхат ахэм анэгъу уаыкыла-плэкыи чыжэу зэрэхэгупшысыхыахэрэр кызырэрчлэщырэ. Ау тыздэгущылэгъэ нэбгырэ пэпч (ацлэхэр къетлону фаехэл) мы чыплэр фэбаплэ зэрэфэхуэгъэр, ифэшхошэ ыкыи рэхат шылакэ зэрэщыгъотыгъэр кыи-хегъэщы.

Къэралыгъо Лофшлэп

Адэмые унэ-интернатэу фэлорышлэхэр зыгъэцкыкыкы къэралыгъо учреждениеу цыфхэр социальнэу кыуэхумэгъэнхэм исистемэ хэт. АР-м лофшлэнымкыи ыкыи социальнэ хэхъоныгъэмкыи и Министерствэ епхыгъ. 1960-рэ илэсым агъэпсыгъ ыкыи а уахтэм кыи-клоцл пчъагъэрэ ыцлэ зэблахыгъ. Зэблэмыхуэгъэу къэнэгъэ закъор мыщ члэхэм шэпхэшлэхэм адиштэу зэралыплъэхэрэр, фэлорышлэу афагъэцкыкыкы лэныкыуабэ хагъахыозэ лоф зэрэшлэрэр ары.

Ягумэ Марыет унэ-интернатэу лэцэныгъэ зыдызэрэхэрэр илэс 13-м кыехуыгъ. А уахтэм кыи-клоцл фэлорышлэу афагъэцкыкыкы, материалнэ-техническэ лэныкыомы зэхыкыныгъэшлэхэр афэхуыгъэх. Тигу-

цылэгъу социальнэ ухъумэным исистемэ пэчыжыагъэми, апшэрэ экономикэ гъэсэныгъэу илэм ишылагъэ кыекыгъ.

— Кыхэзэгъэщымэ сшолыгъу, мыщ фэдэу лофшлэпэ улутэу гуклэгъу пхэмылтымэ, гъэсэныгъэу улэр хыаулыгъ. Анахъ шхылау тилофышлэхэм агурызгъало-рэр мыщ члэхэм еж-ежырэу ашхыа алыгыжыкыи зэрамылэ-кыкыкы ыкыи лэпылэгъу зэрамылэ-кыкыкы ары. Силофшлэнкыи зы шэпхэу теубытагъэ сил: унэ-интернатэу члэхэр мэлэклэнхуэ цытэл, мыщ лутхэм ахэм гугфэбагъэ афэрылэн фæе, — хегъэунафкыи Ягумэ Марыет.

Янэплэгъу итхэр

Адэмые унэ-интернатэу пстэумкыи нэбгыри 175-рэ члэс, ахэм ащыцэу 20-р зипсауныгъэ пыч фэхуыгъэ ыкыи сэкъатныгъэ зилэ клэлэцыкыу, 155-р — зыныбжэ илэсым 18-м шлокыгъэх, мыхэми япсауныгъэ ыкыи япсихическэ зытэт елытыгъэу язакъоу псэунхэ альэкыиштэл, хэушхыафыкыгъэу уалыплъэныр ищылэгъ. Ащ кыхэкыкыкы лэхыыл гупсэ зилэхэми ахэр унэ-интернатэу кыратыгъэх. Мыр джырэ шылакэи кыхыагъэ шэн дэйхэм ащыщ. Сыдигъуи Кавказым нахыжыыр цагъэлаплэу, шхыаклафэ фашлэу, фэмылэкыи хуыгъэми лыплэжыхуэ шыхэбзагъ. Ау хэти джы изекулакыи тыусыднэу фытыныгъы, амали тилэп.

Клэлэцыкыуэхэр пштэмэ, ныты зилэу ахэтхэм зэзэгъыныгъэ

шыкыкыкы тетэу интернатэу кыратыгъ. Ащ кыи-кыкыкы унагъом ищылэклэ-псэукыи амалхэм ялытыгъэу зыныбжэ имыкыугъэм лыплээнхэ зэрамылэ-кыкыкы кыхэкыкыкы мыщ къащэ, охтэ гъэнэфагъэ зытэшлэкыи ар члэ-щыжыкыи альэкыишт. Ны-тыхэр зилэхуэ, ау кыи-кыкыкыуахэхэри, ибэу зи зимылэхэри ахэтых.

Мы клэлэцыкыуэхэм ащыщхэм сэкъатныгъэ ялэу кыи-кыкыкыу-гъэхэм кыхэкыкыкыи зипкыи-лынэ хэмыхыохэрэр, къэмыгушы-лэхуэхэрэр ахэтых. Специалистхэм еклопэкыи гъэнэфагъэхэр кыхахыхэзэ мыхэм лоф адашлэ.

Лофышлэ купыр

Адэмые унэ-интернатэу зисэнэхат хэшыкышхо фызылэ нэбгыри 123-рэ лут. Мыхэм

ыхыкыхыи Ягумэ Марыет еклопэкыи гъэнэфагъэ ыкыи пхэшагъэ фырил. Анахуэ зытэшлэхэр лофышлэхэм ягуыкыгъу, ягуфэбагъэ мыщ члэхэм зэхашлэныр ары.

— Ыпэкыи кыи-кыкыкыуа-гъэу, мыщ члэхэм зэрифэшхуашэм тетэу, шапхэу ыкыи хабзэу цылэхэм адиштэу узэрафыщытын фæе фэдэу адэ-зеклонхэр анахъ шхыла. Мыхэр цыф кыи-кыкыкыуахэл, нэбгырэ пэпч еклопэкыи гъэнэфагъэ кыи-кыкыкыуахэл фæе. Амал зэри-лэкыи ащ тыналэ тетэгъэты. Хэбзэ шапхэм тетэу унэ-интернатэу нэбгыри 167-мэ лоф шашлэн альэкыишт. Медицине лофышлэу тилэхэр зэкыи нэмыкыи лофшлэпэхэм алутхуэ охтэ гъэнэфагъэкыи мыщ къэкыкы. Мы гумэкыи гъом идэгъэзыжыкыи ти-

Дэгъоу зыкъягъэльэгъуагъ

Апшээрэ еджаплэхэм ащеджерэ студентхэм апае АР-м хэдзынхэмкля и Гупчэ комиссие мы мафэхэм зэнэкьокъоу «Право выбора» зыфилорэр афызэхышагъ. Нэбгырэ 50 фэдиз ащ хэлэжъагъ.

Джэукля шыклэм тет лофтхэбээр уцугъуицэу гошчыгъагъ. Апэрэм хэдзын правэм ехыплэгъэ упчлэхэм яджэупхэр студентхэм кьаратыжыгъэх. Анахь джэуп тэрэзыбэ кьезытыгъэхэр ятлонэрэм ихьагъэх, нэужым шлэныгъэ дэгъу кьэзыгъэлэгъуагъэхэр ящэнэрэ уцугъом пхырыкыгъэх. Кляухым хэдзынхэр зыщыклорэ чыплэхэм хуугъэ-шлэгъэ зэфэшхьафхэр кьащыхуэхэм хэклплэу кьафагъотын альэклыштхэм ныбжыкляхэр кьытегушылагъэх.

— УФ-м и Президент ихэдзынхэр кьызэрэблагъэхэрэм

кьыхэклякля упчлэхэр нахьыбэмкля зыфэгъэхыгъэхэр мы кампаниер ары. Студентхэм шлэныгъэ дэгъухэр кьагъэлэгъуагъ. Зэнэкьокъум хэлэжъагъэхэм зэклями сертификатхэр, теклоныгъэр кьыдэзыхыгъэхэм дипломхэр ыкли ахьцэ шульафтынхэр афэдгъэхьазырыгъэх. Джащ фэдэу анахь чанэу зыкьэзыгъэлэгъоу нэбгыриплшымэ шульафтынхэр яттыщтых, — кьытилуагъ АР-м хэдзынхэмкля и Гупчэ комиссие хэтэу Екатерина Дунавская.

Студентхэр мы зэнэкьокъум

ашлогъэшлэгъонэу ильэс кьэс хэлэжъэх. Тхылъым ишуагъэ-кля агъотырэ шлэныгъэхэм ямызакъоу, мыщ фэдэ лофтхэбзэхэми ахэлэжъэнхэм мэхьанэшхо зэрилэр апшээрэ еджэплитлумэ яклэлэгъаджэу гуцылэгъу тызыфэхуегъэхэм кьытилуагъ.

лофтхэбзэм кьыдыхэлпытагъэу хэдзынхэм афэгъэхыгъэ видеороликхэр ныбжыкляхэм кьафагъэлэгъуагъ, проект зэфэшхьафхэр чылэныгъэм зэрэщыпхырашыхэрэр кьафалотагъ.

Зэнэкьокъум теклоныгъэр

кьыщыдихыгъ Адыгэ кьэралыгъо университетым июридическэ факультет истудентэу Алина Кунашевам, ятлонэрэ чыплэр зэдагошыгъ Адамэкъо Дианэрэ

Игорь Рябушенкэмрэ, ящэнэрэ хуугъэх Борис Черепяхинымрэ Агнесса Барцикянрэ. Анахь чанэу зыкьэзыгъэлэгъоу ныбжыкляхэри агъэшлуагъэх.

Яшлэныгъэхэм ахагъэхъуагъ

«Медицинская эволюция: в поисках лечения» зыфилорэр уцугъуицэу гошчыгъэу кляуагъэ, мы мафэхэм аужырэр зэхащагъ ыкли теклоныгъэ кьыдэзыхыгъэхэр кьэнэфагъэх.

Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым истудентхэм анэмыкляу медицинэ гурыт сэнэхьат зэзыгъэгъотыхэрэр ыкли медицинэ, экологическэ е химико-биологическэ лэныкьохэм нахь афэгъэзагъэу еджерэ клэлэеджаклохэри зэнэкьокъум хэлэжъагъэх. Зэклямкля нэбгырэ 70-рэ апэрэ уцугъом хэлэжъагъ, ащ пхырыкыгъэхэр купитфэу гошчыгъэхэу зэнэкьокъугъэх. Аужырэ едзыгъом «Тяжелый случай» ыкли «Медицинские грибы» зыфилорэ купитлур ихьагъ.

— Мыщ фэдэ зэнэкьокъу апэрэу зэхэтэцэ, медицинэ сэнэхьат зэзыгъэгъотыхэрэм афитегъэлсыхьагъ. Шлок имылэу куп пэлчъ апшээрэ еджаплэм истудент, гурыт сэнэхьат зэзыгъэгъотырэ ыкли гурыт еджаплэм щеджерэ клэлэеджакло хэдгъэхьагъ. Ащ ишуагъэкля ныбжыкляхэр яшлэныгъэхэмкля зэдэго-

щагъэх, ясэнаушыгъэ кьагъэлэгъуагъ. Ылэраплэу мы сэнэхьатыр кьыхахынэу зэрэхуегъэр кьызыщыралотыкыгъэ сочинение атхыгъ, медицинэм мэхьанэу ратырэр кьыралотыкыгъ. Ащ нэмыкляу упчлэ зэфэшхьафхэм яджэупхэр кьаратыжыгъэх. Лэшлэгъу пчъагъэкля узэклябэжымэ шылэгъэ шлэныгъэлэжъэхэм, медицинэм хэхьоныгъэ езгыгъэшлыгъэхэм ясурэтхэр ядгъэлэгъуэз ахэм

ацлэхэр кьашлагъэх ыкли гъэхьагъэу ялэхэр кьыралотыкыгъэх. Анахьэу ашлогъэшлэгъоныгъэр практическэ лофшлэнэу агъэцклягъэхэр ары, — ело профориентациемкля ыкли апшээрэ еджаплэм джыри члэмыхьагъэхэр зыцагъэхьазырырэ Гупчэм ипащэу Олег Франко.

Зышхьэу улагъэ тецагъэм апэрэ лэпылэгъу зэрэбгъэкляны плээклыштыр ныбжыкляхэм кьагъэлэгъуагъ, зэнэкьокъу-

Медицинэ сэнэхьатым ныбжыкляхэр нахь пыщэгъэнхэм, ар зэзыгъэгъотыхэрэм япчъагъэ нахьыбэ шыгъэным ыкли яшлэныгъэхэм ахэгъэхьогъэным фэгъэхыгъэ зэнэкьокъу Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ университетым и Медицинэ институт щызэхащагъ.

гъэх. Ащ нэмыкляу фильмэ зэфэшхьафхэм япычыгъохэм медицинэм илофшлэхэм хэукъоныгъэу шашыхэрэр кьыхагъэщыгъэх. Аужырэ зэнэкьокъоу зыпхырыкыгъэхэм ащыщ зилоф дэи кьэхуегъэ цыфым апэрэ лэпылэгъу рагъэкляным епхыгъэр.

— Зэнэкьокъур гъэшлэгъонэу реклоуыгъ, тиныбжыкляхэм шлэныгъэ дэгъухэр кьагъэлэгъуагъ, ахэр ыпэкля зэрэпльыклотэштхэм, гъэхьагъэхэр зэрэпльыштхэм сицыхъэ телъ, — кьылуагъ Адыгэ республикэ сымэдджэщым имедсестрахэм ялофшлэн зэхэцэгъэнымкля врач шхьалэм игуадзэу, АР-м псауныгъэр кьэухъумэгъэнымкля и Министерствэ иштат хэмытэу мы апшээрэ еджаплэм щезыгъаджэхэрэ Светлана Строкань.

Мэрэтыкыо Бэллэ Мыекъопэ кьэралыгъо технологическэ уни-

верситетым и Медицинэ институт ия 2-рэ курс щеджэ. Зэнэкьокъум шлогъэшлэгъонэу зэрэхэлэжъэрэр кьытилуагъ. Ишлэныгъэхэм ахигъэхьоньмкля мы лофтхэбзэм ишуагъэ кьызэрэклоштыр кьыхыгъэщыгъ.

— Тхылъым уеджерэм фэдэп, ащ фэдэ хуугъэ-шлагъэм узэуалэкля зызэрэбгъэпсыштыр кьэшлэгъуай. Псауныгъэмкля зы такыкымыи мэхьанэшхо ил. Цыфым апэрэ лэпылэгъур псын-кляу ебгъэкляны, илажъэр бгъэу-нэфын фае. Ар кьызыщытылу-шыхьатырэ уцугъо пчъагъэмэ такыпхырыкыгъ, кляу бэ зэхэтхыгъэр ыкли тлээгъугъэр, — ело Бэллэ.

Кобл Лаурэ, Нэхэе Аннэ, Алина Прохоровар, Геворг Варданян ыкли Бжъэнбэху Анжелэ зыхэт купым анахь дэгъоу зыкыгъэлэгъуагъ ыкли теклоныгъэр кьыдихыгъ.

Нэклубгор зыгъэхьазырыгъэр ДЕЛЭКЪО Анет.

къ. Мыекъуапэ,
мэзаем и 27-рэ, 2022-рэ илъэс
N 306

Лъэс зеклоныр

Нэбгыри 161-рэ хэлажъэ

Лъэс зеклономкӀэ ИофхӀабзэу «Спортыр – щыӀэныгъэм ишапхъ» зыфиӀорэр рагъэжъагъ. Ащ кӀэцакӀо фэхъугъэр Мыекъуапэ физическэ культурэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ и Комитет ары.

Пшъэрылъ шъхӀалэр гэтхапэм и 4-м щегъэжъагъэу и 10-м нэс ащ хэлажъэхэрэм лъэбэкъу мини 100 къакӀуныр ары. ЗэрыкӀощтхэ гъогур ежъхэм къыхахы ыкӀи мобилънэ приложениемкӀэ ауплъэкӀу.

Мы ИофхӀабзэм нэбгыри 161-рэ хэлажъэ. Ахэр республикэм икӀэлэ шъхӀалэ имызакъоу, муниципалитет зэфэшъафхэм ыкӀи къэралыгъом ишӀопырхэм ялӀыкӀох.

Волейбол

Команди 7-мэ заушэтыгъ

Джэджэ районим икӀэлэцӀыкӀу спорт еджапӀэ иапэрэ пэцагъэу Николай Тиценкэм ишӀэжъ фэ-гъэхыгъэ волейболымкӀэ зэнэ-къокъухэр я 11-у рагъэкӀокӀыгъэх.

Зэнэкъокъухэм Адыгеим икӀэлэ шъхӀалэ, Джэджэ, КошхӀэблэ, Красногвардейскэ ыкӀи Мыекъопэ районхэм ябзылъфыгъэ команди 7 ахэлэжъагъэх. 2006-рэ ильэсым къэхъугъэхэр ыкӀи ахэм анахыкӀэхэр арых зызыушэтыгъэхэр.

Зэнэкъокъухэр гъэшӀэгъонэу кӀуагъэх, командэхэм ухъазырыныгъэ дэгъу къагъэлъэгъуагъ. Чемпион хъугъэ Мыекъопэ спорт еджапӀэу N 1-р. ЯтӀонэрэ чӀыпӀэр Красногвардейскэ районим иволейболисткэхэм къыда-хыгъ, яцэнэрэ хъугъэх Мыекъопэ районим илӀы-кӀохэр.

ХагъэунэфыкӀырэ чӀыпӀэхэр къыдзыхыгъэхэм тын зэфэшъафхэр ыкӀи Тиценкэхэм яунагъо ишӀухаф-тынхэр афагъэшъошагъэх.

Теннис цыкӀур

Анахъ лъэшхэр къэнэфагъэх

Теннис цыкӀумкӀэ Кыблэ федеральнэ шӀолырым изэнэкъокъухэм ахэлэжъэштхэр къэнэфагъэх. Адыгэ Республикэм ихэшпыкӀыгъэ командэ хэфагъэх зыныбжъ ильэс 16-м шӀомыкӀыгъэ кӀэлэ ыкӀи пшъэшъэ анахъ лъэшхэр.

Мыхэм якъыхэхын фытегъэ-псыхъэгъэ турнир Мыекъуапэ спорт еджапӀэу N 3-м щыкӀуагъ. Мыекъуапэ, КошхӀэблэ, Тэхъутэ-

мыкӀое ыкӀи Теуцожь районхэм яспортсмен 42-рэ зэнэкъокъугъэх. КӀалэхэм нахъ къэхъэщыгъэх къуа-джэу Нэшъукъуае щыцъэ ЕхъулӀэ

Нарт, республикэм икӀэлэ шъхӀалэ щыпсӀэхэрэ Артем Вариводинырэ Александр Самсоновырэ, поселкӀэу Яблоновскэм илӀыкӀохэу Матвей Куимовырэ Максим Серафимовичрэ. Къуаджэу Нэшъукъуае къэзыгъэлъэгъогъэ пшъашъэхэу Блэгъожь Динарэ, Чэтэо Аринэ ыкӀи Блэгъожь Данэ апэрэ чӀыпӀищыр къыдахыгъ. Я 4-рэ ыкӀи 5-рэ чӀыпӀэхэр афагъэшъошагъэх КошхӀэблэ спортсменкэхэу Гъыдзэ Самирэрэ Апыщ Данэрэ.

Зэхъышагъэр ыкӀи къыдзыхы-гъэкӀырэр:
АР-м лъэпкӀэ ИофхӀэм-кӀэ, ІзкӀыб къэралхэм ащыпсӀурэ тильэпкӀэ-гъухэм адырӀэ зӀпхы-ныгъэхэмкӀэ ыкӀи къэбар жъугъэм иамалхэмкӀэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдъщыӀэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм къаӀихырэр А4-кӀэ заджэхэрэ тхӀапэхэу зипчъагъэкӀэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цӀыкӀунэу щытӀэп. Мы шапхъэ-хэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зекӀегъэкӀожьых.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
УФ-м хэутын ИофхӀэмкӀэ, телерадиокъэтын-хэмкӀэ ыкӀи зӀлгы-ІзсыкӀэ амалхэмкӀэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чӀыпӀэ гъэӀоры-шӀапӀ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкӀэмкӀи пчъагъэр
4178
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 365

Хэутыным узщыкӀэтхэнэу щыт уахъэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкӀэтхэгъэхэу уахъэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхӀалэр
МэщӀэкъо С. А.

Редактор шъхӀалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкӀыжъ зыхырэ секретарыр
Тхьаркъошъо А. Н.